

LIETUVOS ARCHITEKTŲ RŪMŲ REGIONINĖS ARCHITEKTŲ TARYBOS IŠVADA

2021 m. vasario 5 d.
Klaipėda

Posėdžio pirmininkas – Petras Džervus.

Posėdžio sekretorė – Liuda Bartkienė.

Klaipėdos regioninės architektūros tarybos (toliau – Taryba) nariai dalyvavę teikiant pasiūlymus, išvadas ir rekomendacijas: Petras Džervus, Laimonas Bogušas, Almantas Mureika, Edmundas Andrijauskas, Laima Šliogerienė, Ramunė Staševičiūtė, Vytautas Grykšas, Rolandas Rakevičius, Edmundas Benetis, Margarita Ramanauskienė, Vigilija Paulionienė, Gintautas Blažiūnas, Arūnas Kilišauskas, Saulius Danius, Gerda Antanaitytė.

Paaškinimus Tarybos posėdyje davė: architektas /projekto vadovas – Stasys Juška (UAB „S. Juškos architektūros studija“).

Prašymą pateikusiai: architektas / projekto vadovas Stasys Juška.

I. NAGRINĖJAMI KLAUSIMAI

Lietuvos architektų rūmai (toliau – Rūmai) 2021-01-14 gavo UAB „S. Juškos architektūros studijos“ vadovo Stasio Juškos prašymą dėl „*Poilsio paskirties pastato ir pagalbinio pastato, adresu: Gedimino g. 2, Palangos m., statybos projekto*“ (toliau - Projektas) architektūros kokybės įvertinimo.

Prie Prašymo pridėti šie dokumentai:

1. „*Poilsio paskirties pastato ir pagalbinio pastato Gedimino g.2, Palangoje statybos projektas*“ - - techninis projektas, SA dalis (statinio architektūra) (41 psl., pdf).
2. Vaizdinė medžiaga – vizualizacijos (6 psl., pdf).
3. Vaizdinė medžiaga – vizualizacijos (8 psl., pdf).

II. KLAUSIMŲ NAGRINĖJIMUI REIKŠMINGOS APLINKYBĖS

Svarstomo projekto autorius ir projekto vadovas, architektas S. Juška (toliau - Autorius) pristatė projekto sprendinius. Pakomentavo projektuojamam sklypui galiojančius teritorijų planavimo dokumentus, paveldo apsaugos dokumentus, jų nuostatas ir reglamentus, aktualius projektuojamam sklypui ir pastatui. Autoriaus teigimu, visi projekto sprendiniai atitinka galiojančio detaliojo plano „*Teritorijos tarp Birutės al., Kęstučio g., Meilės al ir Gedimino g abiejų pusių, detaliojo plano koregavimo žemės sklype Gedimino g. 2, Palangoje*“, patvirtinto Palangos miesto savivaldybės administracijos direktoriaus 2017-08-03 įsakymu Nr. A1-1049 (toliau – Detalusis planas) ir *Palangos miesto istorinės dalies nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos specialiojo plano*, patvirtinto 2016-04-11 LR Kultūros ministro įsakymu Nr. ĮV-309 (toliau – Specialusis planas), reglamentams.

Projektu numatomas esamo nesaugomo pastato griovimas ir naujo, 2 aukštų su mansarda poilsio paskirties ir pagalbinio 1 aukšto su mansarda pastatų su požemine automobilių saugykla, statyba. Autorius paašškino projektuojamų pastatų urbanistinių, planinių, tūrinių ir apdailos sprendinių parinkimo motyvus. Projekto sprendiniai atitinka ir neviršija teritorijų planavimo dokumentuose nustatytų maksimalių rodiklių (užstatymo aukštis, aukštingumas aukštais, užstatymo tankis, užstatymo intensyvumas, apželdintas sklypo plotas, automobilių stovėjimo vietų skaičius ir būdas). Autorius atskirai pakomentavo pagrindinio (poilsio paskirties) pastato stogo sprendinį. Jo teigimu, projektuojamo pastato aukščiausia stogo konstrukcija neviršys reglamentuoto aukščio metrais – 12 m. Tam parinkta „nupjauto“ stogo kraigo konstrukcija, ant kurios viršaus numatomos vietos inžineriniams įrenginiams ir ventiliacijos kaminėliams, kurie į užstatymo aukštą nesiskaičiuoja pagal LR statybų teisės nuostatas. Numatomus inžinerinius įrenginius autorius siūlo uždengti,

kompoziciškai stogo šlaitus pratęsiant dekoratyvine ažūrine konstrukcija (grotelėmis), imituojančia pastato kraigą. Autoriaus teigimu, šis sprendinys atitinka *Palangos miesto istorinės dalies nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos specialiojo plano* reglamentą: *Leistinas Vilos aukštis – 2a. + mansarda, iki 12 m aukščio, leistinas pagalbinio pastato aukštis – 1a. + mansarda, iki 8 m aukščio. Pastaba. Bokšteliai, smailės ir kiti dekoratyviniai elementai gali būti aukštesni.*

Autoriaus teigimu, vadovaujantis specialiuoju planu, pastatai projektuojami taip, kad sudarytų vieningą architektūrinį ansamblį – pagrindinio „Vilos“ pastato su pagalbinio pastatu. Pastatų planinė schema – taisyklingi stačiakampiai, tūrinė – dominuojantis pagrindinio pastato tūris, šlaitiniai stogai. Pastatų apdailai siūlomos tradicinės natūralios apdailos medžiagos: molio keramikos danga (vieninga sienų ir stogo apdaila), natūralios medienos apdaila. Spalvos parenkamos orientuojantis į tradicinę Žemaitijos regionui būdingą spalvinę gamą, artimos aplinkinio pušų masyvo pušų kamienų spalvai, aplinkinei augmenijai. Sklype projektuojamas rekreacinei teritorijai būdingas gerbūvis, maksimaliai išsaugant esamus medžius, natūralaus reljefo nelygumus, įrengiant natūralaus akmens / trinkelių laisvo planavimo takus, projektuojant teritorijos parkinį apšvietimą. Vadovaujantis detaliuoju planu, 8-iems 75-108 m² ploto poilsio apartamentams sklype projektuojama 16 automobilių stovėjimo vietų požeminėje automobilių saugykloje ir 2 ŽN (žmonių su negalia) automobilių stovėjimo vietos antžeminėje aikštelėje.

Po projekto pristatymo, tarybos nariai Autoriui uždavė klausimus ir paprašė pakomentuojant patikslinti kai kuriuos projekto sprendinius:

Dėl numatomos oro kondicionavimo įrangos, įrengtos ant stogo ir uždengtos ažūrine dekoratyvine konstrukcija, eksploatavimo ir priejimo prie jos, kuomet projekte numatomas ažūrinės konstrukcijos aukštis ~ 1,50m. Autoriaus teigimu, ažūrinės grotelės numatomos nuimamos atskirais skydais arba bus įrengiamos atsiderančios nustumiant bėgeliais.

Mansardinio aukšto aukštis yra toks pats kaip ir pirmų dviejų aukštų – 6m. Mansardos siena iki stogo plokštumos – 2,10m aukščio – ar tai atitinka teisinį mansardos apibrėžimą? Autoriaus buvo paprašyta patikslinti. Taip pat paklausta dėl antresolės, įrengiamos mansardoje, ploto – ar jis neviršija teisiniais reikalavimais nustatyto maksimalaus galimo antresolės ploto ir neturėtų būti laikoma atskiru aukštu. Autorius pakomentavo projektuojamo pastato mansardoje įrengiamos antresolės ploto ir bendro pastato aukšto ploto santykį, kuris atitinka teisiniams reikalavimams.

Dėl projektuojamos išorinės automobilių rampos į požeminę automobilių saugojimo aikštelę parametrų – patogaus rampos eksploatavimo požūriui, projektuojamam aukščiui reikalinga 30m rampa, kurios plotis tiesėje 3,6m, o posūkyje 4,2m (projektinis sprendinys: ilgis – 20m, plotis 3,0m). Autorius atsakė, kad teritorija yra užspausta, paveldosauginėje zonoje, kurioje negalima išpildyti visų reikalavimų, todėl su statytojo žinia daroma maksimaliai tiek, kiek fiziškai įmanoma esamus STR reikalavimus išpildyti.

Posėdžiui pateikta medžiaga šiek tiek skiriasi nuo pristatomos medžiagos, kurioje papildytas patalpų išplanavimas, atsirado liftas. Autorius pakomentavo, kad dėl lifto projektavimo dar nėra priimtas galutinis statytojo sprendimas, todėl tokia galimybė yra numatoma.

Autoriaus paklausta, ar jis tikrai yra įsitikinęs, kad projekto sprendiniai atitinka Specialiojo plano reglamentams – aukštingumo, pastato morfotipo. Autoriaus atsakė, kad projekto sprendiniai atitinka visus reglamentus.

Paprašyta pakomentuoti projekto sprendinius, aktualius žmonėms su fizine negalia. Autorius pakomentavo, kad pagrindinio pastato pirmojo aukšto apartamentai pilnai pritaikyti žmonių su fizine negalia poreikiams, numatomi papildomi patekimai į patalpas iš terasų per stumdomas langų varčias, neprojektuojami laiptai. Pagalbiniam pastate į 1 aukštą numatomi beklūčiai patekimai į patalpas

per tambūrą ir per vitrinas, analogiškai pagrindiniam pastatui. Į 2 pagalbinio pastato aukštą (mansardą) žmonių su fizine negalia patekimas nenumatomas, nes numatyta veikla dubliuojasi. Autorius pripažino, kad pastaba dėl pagalbinio pastato pirmojo aukšto sanitarinių mazgų dydis ŽN poreikiams yra netinkamas ir šį sprendinį reikia koreguoti.

Paprašyta pakomentuoti sklypo pritaikymo sprendinius ŽN poreikiams. Atkreiptas autoriaus dėmesys, kad sklype projektuojami takeliai neturi sklandžių jungčių tarpusavyje ir nesudaro tinkamų galimybių žmonėms su fizine negalia patekti į abu pastatus ar saugiai judėti tarp jų. Autorius su pastaba sutiko.

Paprašyta pakomentuoti pastato užstatymo ploto skaičiavimą ir ar automobilių rampa įskaičiuota į užstatymo plotą. Autorius pakomentavo, kad į užstatymo plotą skaičiuoti tik projektuojamų pastatų antžeminių dalių projekcijos, rampa – neįskaičiuojama, nes neturi antžeminės dalies, išskylančios virš žemės paviršiaus.

Autoriaus paprašyta pakomentuoti rampos sprendinio įtaką esamiems brandiems medžiams (rampa projektuojama esamų medžių apsaugos zonoje) ir reljefo formavimą esamų medžių augimo. Autorius pakomentavo, kad rampai parenkama polinių, atitrauktų nuo medžių per reikiamą atstumą, pamatų ir neaukšto rostverko (~ 1m) konstrukcija, kuri leis įrengti rampą, nepažeidžiant esamų medžių. Aplink medžius reljefas bus formuojamas taip, kad medžių kamienai nebūtų užpilami.

Paprašyta pakomentuoti esamo medžio ir automobilių judėjimo zonos sprendinio, kur augantis medis atsiduria viduryje šios zonos, logiką. Autoriaus teigimu, automobilių šioje zonoje bus nedaug, todėl toks sprendimas galimas, medis netrukdytų automobilių judėjimui ir ŽN automobilių parkavimo manevravimui.

Autoriaus paprašyta patikslinti kokia yra projektuojamo pagalbinio pastato paskirtis pagal LR statybų teisę. Autorius atsakė, kad pagalbinis pastatas yra poilsio paskirties pagalbinis pastatas, naudojamas papildomai pagrindinio poilsio paskirties pastato veiklai – susirinkimų kambariai, pirtis ir pan. Autoriaus paprašyta patikslinti ar pagalbinio pastato paskirtis yra poilsio ar pagalbinio ūkio. Autorius atsakė, kad tai vilos pagalbinis pastatas. Autoriaus dėmesys dar kartą atkreiptas į tai, kad nėra tokios paskirties „pagalbinis poilsio pastatas“, o projektuojamas pastatas, vadovaujantis LR statybos teise, šiuo atveju gali būti arba poilsio paskirties arba pagalbinio ūkio paskirties pastatas. Autorius atsakė, kad projektuojamo pastato paskirtis – poilsio.

Autoriaus pasiteirauta, kaip išpildomas formalus reikalavimas naujai architektūrai taikyti tradicinės žemaitiškosios architektūros motyvus ir principus. Autorius atsakė, kad tai pasiekama pastato ventisais ir masyviais tūriais, natūraliomis apdailos medžiagomis.

Autoriaus dar kartą paprašyta patikslinti pagrindinio projektuojamo pastato paskirtį, pagal STR 1.01.03:2017 „Statinių klasifikavimas“ 7.13. punkte surašytus poilsio paskirties pastatų pogrupius: poilsio namai, turizmo centrai, kempingų pastatai, kaimo turizmo pastatai, vasarnamiai, medžioklės nameliai ir kiti poilsio pastatai. Autorius atsakė, kad projektuojamas pagrindinis pastatas yra poilsio paskirties vasarnamis.

III. TARYBOS ARGUMENTAI

Tarybos nariai apibendrintai įvertino projekto medžiagą, vadovaudamiesi specialiosiomis architektūros srities žiniomis, profesionalumo ir objektyvumo principais, atsižvelgdami į principinę Architektūros įstatyme nustatytą architektūros kokybės kriterijų visumą, papildė savo pasisakymus profesinėmis įžvalgomis.

Pasisakymų metu dauguma tarybos narių sutarė, jog projektas parengtas taip, kad pagrindinio projektuojamo pastato aukštis, aukštų skaičius, mansardos sprendinys ir bendras atitikimas paveldosaugos reikalavimams nėra aiškūs ir nedviprasmiški.

Pagal LR teritorijų planavimo įstatymo 2 straipsnio 11 dalį **Pastatų aukštis** – aukštis, matuojamas metrais nuo statinių statybos zonos esamo žemės paviršiaus vidutinės altitudės iki pastatų stogo kraigo ar jų konstrukcijos aukščiausio taško. Topografinėje nuotraukoje vidutinė žemės paviršiaus altitudė yra ~ +4,60. Projektiniame sprendinyje viename brėžinyje pateikiama pastato grindų viršaus altitudė +5,00, kitame +5,30, kas rodo, kad pateikiama prieštaringa ir klaidinanti informacija, kuri neleidžia tiksliai nustatyti projektinių sprendinių atitikimo nustatytiems reikalavimams. Iš projektinių sprendinių matosi, kad projektuojamas pagrindinis pastatas yra ~1m aukštesnis, skaičiuojant nuo tikrosios vidutinės žemės paviršiaus altitudės, nei projekte nurodytas 12,00m pastato aukštis, reglamentuotas galiojančiame detalijame plane.

Pagrindinis pastatas projektuojamas 3 aukštų su mansarda. Projektuojamo komplekso architektūrinė sąranga yra artima ne vilų ar poilsio namų įvaizdžiui, o daugiabučio sąrangai. Pastato planiniai sprendimai irgi artimi daugiabučio pastato išplanavimui. Pagalbinis pastatas projektuojamas tarpusavyje atskirtomis ir padalintomis patalpomis, neapjungiamas bendrais takais su pagrindiniu pastatu, todėl darytina prielaida, kad pagalbiniame pastate irgi bus įrengti butai pavadinti poilsio apartamentais. Tai ydinga praktika, nes daugiabučiams keliami kitokie reikalavimai, galioja kitos normos ir reikalinga kitokia kiemo infrastruktūra.

Tarybos nariams kilo klausimų dėl stilistinio projektuojamų pastatų atitikimo nustatytam vilos charakteriui, kurio siekimas, šioje vertingoje Palangos miesto istorinėje aplinkoje, yra nustatytas planavimo dokumentuose.

Konstatuota, kad kai kurie projektiniai sprendiniai dėl medžių (ties rampa ir važiuojamojoje zonoje) saugojimo ir jų apsaugojimo yra deklaratyvūs ir neatitinka realios grėsmės. Taip pat paminėtina, kad pristatytoje medžiagoje nenurodyta, kas atliko esamų medžių, augančių projektuojamame sklype, būklės vertinimą, todėl jo objektyvumas negali būti nustatytas.

Konstatuota, kad projekto sprendiniai neatitinka Detalijame plane ir Specialiajame plane reglamentuoto pastato aukštingumo aukštais – 2 aukštai su mansarda. Projekte mansarda pavadinta mansardiniu aukštu, bendras mansardos, kartu su mansardoje įrengiama antresole, aukštis sudaro pusė bendro pastato aukšto - 6m iš 12m, mansardos vertikalios sienos aukštis iki nuožulnios stogo konstrukcijos - 2,1m. Taryba laikosi griežtos nuomonės ir rekomenduoja jokiame projekte nenaudoti faktinius aukštus dangstančių savokų neatitinkančių teisės aktais nustatytų sąvokų „pastogė“, „mansarda“ esmės.

Taryba taip pat atkreipia dėmesį į tai, kad projektuojama pagrindinio pastato stogo funkcinė-dekoratyvinė detalė neatitinka *Palangos miesto istorinės dalies nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos specialiojo plane* reglamentuoto Vilų teritorijų T1 leistino statinių aukščio „≤2a. su mansarda/≤ 12m – aukštingumas/maksimalus leistinas pastatų (naujai statomų ar rekonstruojamų pastatų – vilų) aukštis. <...> Pastaba. Bokšteliai, smailės ir kt. dekoratyviniai elementai gali būti aukštesni.“ Tarybos nuomone, projektuojamas „dekoratyvinis“ medinis ažūras inžinerinių įrenginių uždengimui, kompoziciškai formuoja vizualiai aiškią kraigo liniją, suvokiamą tiek iš tolimesnių, tiek iš artimesnių apžvalgos taškų, todėl toks sprendinys negali būti prilygintas dekoratyviniam elementui.

Konstatuota, kad projektiniai sprendiniai dalinai neatitinka funkcionalios pastato struktūros, pastato pritaikymo įvairioms visuomenės grupėms, urbanistinio integralumo, kuriamos aplinkos kokybės, atitikties darnaus vystymosi principo kriterijams.

Taryba kolektyviai sutarė, kad projektinių sprendinių neatitikimai ir dviprasmybės yra ydinga praktika, programuojanti problemas kilsiančias ateityje projektą įgyvendinant ir jį eksploatuojant.

Taryba konstatavo, kad automobilių rampos sprendinys taip pat yra dviprasmiškas: projekte rampa traktuojama kaip reljefo formavimas, todėl toks sprendinys neatitinka Specialiajame plane nustatyto Vilų teritorijų T1 reglamento C₁ „Reikalavimai teritorijos ir želdinių tvarkymui“ nuostatos – „*teritorija tvarkoma nepažeidžiant reljefo*“. Jeigu projektuojama rampa, dėl atitikimo aukščiau paminėtai Specialiojo plano nuostatai būtų projektuojama kaip statinio požeminės dalies dalis, tuomet atsirastų priešara galiojančiame sklypo detalajame plane nurodytam reikalavimui išlaikyti 5m atstumą nuo požeminės statinio dalies iki sklype augančių vertingų medžių.

Taryba konstatavo, kad dalinai kai kurių sprendinių problematika buvo užprogramuota galiojančiame detalajame plane, kurio užstatymo reglamentai leidžia statyti du pastatus. Toks užstatymas yra būdingas ne vilų morfotipui, o sodybinio tipo užstatymui (gyvenamasis pastatas su ūkiniu pastatu). Taryba atkreipia dėmesį į tai, kad paveldo prasme jautriose teritorijose, detaliaisiais planais keičiami vyraujančio vertingo morfotipo užstatymo principai yra ydinga praktika, ilguoju laikotarpiu negrįžtamai keičianti vertingą vietos miestovaizdį. Kyla grėsmė, kad Gedimino g. ir aplinkinėse gatvėse esantys vilų morfotipo pastatai ir susiklostęs užstatymo principas, bus keičiami naujo pobūdžio užstatymu, sekant svarstomo projekto precedentą.

Tarybos nariai konstatavo, kad pateikta projektinė medžiaga nėra pakankamos apimties projekto įvertinimui urbanistinio integralumo kriterijumi – nepateiktas maketas su aplinka, didesnės apimties brėžiniai su urbanistiniu kontekstu, detalesnė urbanistinio konteksto analizė ir pan.

Tarybos neįtikino Autoriaus parinktos fasadų apdailos medžiagos, kurių kokybė yra akivaizdi, tačiau nebūdinga tradicinėje Palangos vilų architektūroje.

IV. TARYBOS IŠVADOS

Taryba, išnagrinėjusi „*Poilsio paskirties pastato ir pagalbinio pastato Gedimino g.2, Palangoje statybos projekto*“ sprendinius, konstatuoja, kad pateiktame projekte esama dviprasmiškų sprendinių, kurių atsiradimą įtakoja nepakankamos arba nepakankamai aiškiai suformuluotos teisinio reguliavimo nuostatos, sudarančios galimybes laisvai interpretuoti kokybinius urbanistinius-architektūrinius teritorijos plėtros parametrus, tokius kaip saugomas būdingas užstatymo tipas, architektūrinės raiškos priemonės, projektuojamo statinio aukštingumo skaičiavimas, projektuojamų statinių paskirties nustatymas ir projektinių sprendinių atitikimas realiam projektuojamų statinių naudojimui ateityje, sudarant galimybę keisti statinių ar jų dalių paskirtis, pritaikant pirminių projektu neprojektuotoms paskirtims. Atsižvelgiant į tai, Taryba teikia išvadas:

1. Projektas neatitinka architektūros kokybės kriterijų visumos, nes tenkinami ne visi kriterijai.
2. Projektas neatitinka urbanistinio integralumo kriterijaus, dėl projektuojamo sklypo užstatymo principo parinkimo, projektuojamų pastatų dydžio santykio, pastatų aukštingumo skaičiavimo dviprasmiškumo.
3. Projektas neatitinka atitikties darnaus vystymosi principui, nes sudaromos prielaidos projektuojamame pagalbiniame pastate įrengti ir eksploatuoti ateityje kitos paskirties patalpas nei numatoma svarstymui pateiktame projekte.
4. Projektas neatitinka nekilnojamojo kultūros paveldo išsaugojimo kriterijaus dėl automobilių rampos (STR 2.02.08:2012) sprendinio: projekte rampa traktuojama kaip reljefo formavimas, todėl neatitinka *Palangos miesto istorinės dalies nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos specialiojo plane* nustatyto Vilų teritorijų T1 reglamento C₁ „Reikalavimai teritorijos ir želdinių tvarkymui“ nuostatos – „*teritorija tvarkoma nepažeidžiant reljefo*“. Taip pat dėl pastato aukštingumo ir dekoratyvinių elementų atitikimo Vilų teritorijoms T1 nustatytiems leistino statinių aukščio reikalavimams.

5. Projektas neatitinka funkcionalios pastato struktūros kūrimo kriterijaus, nes pateikiami projektuojamų pastatų paskirčių ir fizinių parametrų duomenys bei jų atitikimas teisinio reguliavimo nuostatoms yra dviprasmiški.
6. Projektas dalinai neatitinka inovatyvumo kriterijaus - taikomos architektūrinės priemonės nėra inovatyvios.
7. Projektas neatitinka aplinkos pritaikymo visiems visuomenės nariams kriterijaus, nes projektiniai sklypo įrengimo ir pagalbinių pastato vidaus plano sprendiniai nėra tinkami ŽN poreikiams.

V. TARYBOS REKOMENDACIJOS

Tolimesniam Projekto rengimui Taryba teikia tokias rekomendacijas:

1. Tinkamai įvertinti projektuojamų pastatų santykį su egzistuojančiu urbanistiniu kontekstu.
2. Projekte aiškiai įvardinti projektuojamų pastatų paskirtį, vadovaujantis galiojančiais teisės aktais ir koreguoti sprendinius taip, kad nebūtų sudaromos prielaidos pastatuose įrengti ir ateityje eksploatuoti kitos paskirties patalpų nei numatoma pirminiame projekte.
3. Projekte pateikti tikslus, pagal nustatytą apskaičiavimo metodiką, apskaičiuotus pastatų rodiklius.
4. Iš esmės peržiūrėti pritaikymo visoms visuomenės grupėms sprendinius.
5. Pašalinti iš projekto galimai dviprasmiškai traktuotinus sprendinius, laikytis visų Detaliojo plano ir Specialiojo plano reglamentų.
6. Koreguoti projektą vadovaujantis Išvada ir Tarybos rekomendacijomis, pakoreguotą projektą teikti pakartotiniam svarstymui Klaipėdos regioninės architektūros taryboje.

Posėdžio pirmininkas

Petras Džervus

Posėdžio sekretorė

Liuda Bartkienė